

Näringsdepartementet

Ekonomistyrningsverket
Box 45316
104 30 Stockholm

Uppdrag att fördjupa arbetet med jämförelser av it-kostnader och att kartlägga it-projekt med hög risk

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Ekonomistyrningsverket (ESV) att i enlighet med vad som anges nedan under rubriken Närmare om uppdraget fördjupa arbetet med jämförelser av de statliga myndigheternas it-kostnader, inhämta information om vilka strategiska it-projekt som bedrivs och som kan bedömas ha en högre risk, samt utarbeta förslag till hur mätning och rapportering av de statliga myndigheternas it-användning kan utvecklas och hur statsförvaltningens digitalisering kan följas upp.

Arbetet ska på sikt bidra till ett lärande för berörda myndigheter.

Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 maj, den 30 oktober och den 31 december 2015 i enlighet med vad som anges nedan under rubriken Närmare om uppdraget.

ESV får för uppdraget rekvirera högst 5 000 000 kronor under 2015. Kostnaderna ska belasta anslaget 2:6 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse*, anslagsposten 1 Gem. e-förv.proj - e-förvaltning, under utgiftsområde 22 Kommunikationer. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 15 maj 2015. Medel som inte utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet på bankgiro 5052-5781 senast den 31 mars 2016. Vid samma tidpunkt ska ESV lämna en ekonomisk redovisning över använda medel till Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Rekvisition, eventuell återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

I regleringsbrevet för 2014 fick ESV i uppdrag att utveckla en modell för beräkning av myndigheternas it-kostnader och it-investeringar (it-kostnadsmodell) i syfte att effektivisera användning av it, skapa jämförbarhet, möjlighet till överblick och återanvändbarhet.

ESV utarbetade en modell i samverkan med 22 myndigheter och redovisade den 1 oktober 2014 uppdraget. Med utgångspunkt i en definition av it-kostnader har de 22 myndigheterna beräknat sina it-kostnader. ESV estimerar utifrån detta att statens it-kostnader är mellan 24 och 31 miljarder kronor, men lyfter fram att siffran är osäker.

ESV bedömer att de nyckeltal som tagits fram inom ramen för uppdraget kan ses som ett första steg i utvecklingen mot att stärka kostnadsmedvetenheten om it. Nyckeltalen kan användas i arbetet med att effektivisera tillhandahållandet av it och att stärka fokus på hur it kan användas för att utveckla verksamheten inom myndigheterna.

Riksrevisionens granskning av statliga it-projekt som överskrider budget (RiR 2011:5) visar att en tredjedel av it-projekten drar över sina budgetar och att det är rimligt att anta att budgetöverskridandet ett normalt år ligger i intervallet 200–300 miljoner kronor. Riksrevisionens bedömning är att myndigheternas förmåga att hålla budgeten i projekt inte har förbättrats jämfört med 1999 när en liknande granskning gjordes av Riksrevisionsverket.

Orsakerna till budgetöverskridanden handlar enligt Riksrevisionen om brister i beställarkompetens och förmåga att styra och kontrollera verksamheten. Myndigheterna förmår som Riksrevisionen ser det inte heller att skapa en relevant riskhantering. En av Riksrevisionens slutsatser är att myndigheterna inte har ägnat uppföljning av projekten tillräcklig uppmärksamhet. E-delegationens uppföljning från 2013 visar att fler myndigheter arbetar med behovs- och nyttoanalys jämfört med 2011, men endast en viss förbättring har skett i hur stor andel myndigheter som har en strategi för it-försörjning.

I ESV:s uppdrag i regleringsbrevet för 2014 om it-kostnader ingick också att identifiera strategiska vägval som har stor betydelse för it och effektivitet i verksamheten. I rapporten framkommer att de flesta myndigheter som ingick i ESV:s arbetsgrupp har hög mognad avseende exempelvis beslutad projektmodell, men att få myndigheter arbetar strukturerat med nyttohemtagning. Vidare använder dessa myndigheter en it-förvaltningsmodell i sin verksamhet, men det finns utrymme för

utveckling avseende portföljstyrning och strategisk kompetensförsörjning.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen avser att förstärka styrningen och samordningen av övergripande it-användning i statsförvaltningen och förstärka uppföljningen av de statliga myndigheternas it-användning.

It är grundläggande för många myndigheters verksamhet och it utgör en betydande kostnad för staten som helhet. Det är därför angeläget att regeringen har en god bild av de statliga myndigheternas it-användning.

Ett arbete med nyckeltal för it-kostnader kan göra det möjligt för myndigheterna att jämföra och lära sig av varandra samt att jämföra sin egen verksamhet över tid.

Effektiviserings- och förändringsarbete i myndigheter har ofta stora inslag av it och det finns ett allt större beroende mellan myndigheternas it-system. Det är angeläget att följa upp effekter av investeringar i it och att få en samlad bild av strategiska it-projekt med högre risk. Det gäller både för enskilda myndigheter och för staten som helhet.

Närmare om uppdraget

ESV ska fördjupa arbetet med jämförelser av de statliga myndigheternas it-kostnader. ESV ska med utgångspunkt från rapporten It-kostnadsmodell (2014:50) och med stöd av en arbetsgrupp av representanter från statliga myndigheter identifiera och definiera fler nyckeltal för jämförelse av de statliga myndigheternas it-kostnader. ESV ska också fördjupa analysen av skillnaderna mellan olika myndigheter och identifiera möjligheter till samverkan mellan myndigheter för att öka effektiviteten inom området.

ESV ska inom ramen för uppdraget inhämta sammanställda nyckeltal, enligt de definitioner för nyckeltal som utarbetats enligt ovan, från de myndigheter som omfattas av internrevisionsförordningen (2006:1228) och Bolagsverket, med undantag för Försvarmakten, Polismyndigheten, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut. Myndigheterna ska ta fram grundläggande information och beräkna nyckeltal i enlighet med de definitioner som ESV utarbetat. Underlaget som inhämtas från myndigheterna ska även omfatta de strategiska val ESV beskriver i sin rapport It-kostnadsmodell (ESV 2014:50). ESV ska tillhandahålla stöd till myndigheterna för beräkning av nyckeltal.

Dessutom ska ESV inhämta information om vilka strategiska it-projekt som bedrivs bland ovanstående myndigheter och som kan bedömas ha en högre risk för att överskrida budget eller att inte kunna realisera planerade effekter. För riskbedömningen av it-projekten ska en enklare modell för riskbedömning av it-projekt tas fram av ESV. ESV ska samråda med berörda myndigheter om modellen.

Kartläggningen av it-projekt med högre risk ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 maj 2015 och kartläggningen av it-kostnader senast den 30 oktober 2015.

ESV ska, bl.a. med utgångspunkt från ovanstående, utarbeta förslag till regeringen på hur mätning och rapportering av de statliga myndigheternas it-användning kan utvecklas och hur statsförvaltningens digitalisering kan följas upp. Detta kan bl.a. omfatta hur statliga myndigheter ska mäta och rapportera effektiviteten i användningen av it, it-kostnader, strategiska it-projekt och projekt med hög risk. Arbetet ska genomföras i samverkan med en grupp statliga myndigheter och i dialog med Regeringskansliet (Näringsdepartementet). Denna del av uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 31 december 2015.

På regeringens vägnar

Mehmet Kaplan

Juha Alskog

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA, MSS, TOT, SKA och SFÖ

Näringsdepartementet/EH och KLS

Utrikesdepartementet/Astrid Hofslagare

Ansvariga för budgetsamordning i A, Fi, Fö, Ju, M, N, S, U och UD

De myndigheter som berörs av uppdraget